

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

استصحاب

جلسه ۵۸

استاد وافی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الفصل الرابع: الاستصحاب

برای روشن شدن مطلب، اموری را ذکر می کنیم:

تعریف استصحاب:

در لغت: چیزی را به همراه گرفتن یا طلب همراهی کردن آن چیز

در اصطلاح: إبقاء ما كان

مثال: مکلف یقین دارد که طاهر از حدث است و بعد از مدتی شک می کند که حدث ناقض طهارت از او

سر زده یا خیر، پس بنا را بر بقاء طهارت می گذارد.

فرق استصحاب با اصول سه گانه دیگر:

در اصول سه گانه دیگر، حالت سابقه لحاظ نشده است به خلاف استصحاب.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ارکان استصحاب:

۱- یقین به حالت سابقه و شک در بقای آن

۲- اجتماع یقین و شک در زمان واحد نزد مستصحب

۳- تعدد زمان متیقن و مشکوک

۴- سبق زمانی متیقن نسبت به زمان مشکوک

۵- وحدت متعلق یقین و شک

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

در روز شنبه زائده امام صادق (ع)

الفرق بين الاستصحاب و قاعدة اليقين:

قاعده يقين: مثل زمانی که يقين کنیم به عدالت زید در روز جمعه و سپس روز شنبه شکی عارض شود در عدالت زید، در نفس روز جمعه.

ImamSadiq.tv

قاعده يقين در دو مورد با استصحاب اختلاف دارد: ImamS

۱- عدم فعلیت يقين، بخاطر زائل شدنش بوسیله شک

۲- وحدت متعلق يقين و شک از لحاظ جوهری و زمانی

معروف بین اصحاب این است که استصحاب حجت است اما قاعده يقين حجت نیست.

ادلة حجیة الاستصحاب:

نزد قدماء: قائل هستند که استصحاب حجت است از باب ظن و به وجوه زیر استدلال کرده اند:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۱- بناء عقلاء بر این است که مطابق حالت سابقه عمل می کنند و شارع نیز بر این بناء عقلا ردی

وارد نکرده است.

اشکال: علاوه بر اینکه عقلاء در همه امور اینگونه عمل نمی کنند، آنها در امور مهم استصحاب

جاری نمی کنند.

۲- آنچه عضدی در شرح مختصر حاجبی به آن استناد کرده و گفته: استصحاب حال این است که:

فلان حکم کماکان باقی است و ظن به عدم آن نداریم و هرچه اینگونه باشد مظنون البقاء است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

اشکال: کبری (کل ما کان فهو مظنون البقاء) ثابت نیست و همچنین اصل در ظنون عدم حجیت

است مگر اینکه دلیل قاطعی داشته باشیم.

۳- استدلال به اجماع

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اشکال: اجماع منقول حجت نیست خصوصاً زمانی که مستند مجمعی را می دانیم و همچنین عده ای از فقهاء استصحاب را قبول ندارند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv